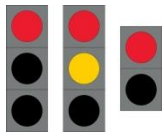
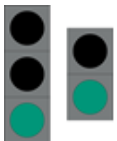
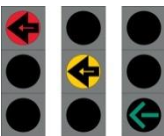
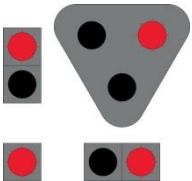
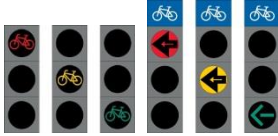
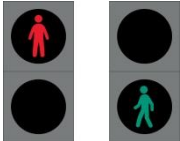

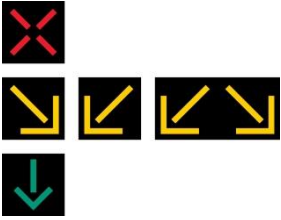
1. Tieliikennelaki (liitteet 1-4)Liite 1
Liikenteenvalvojan käsimerkit

1	P1	 Vasen tai oikea käsivarsi kohotettuna, kämmen lähestyvää tienkäyttäjää kohti	1) Lähestyvän tienkäyttäjän on pysähdyttävä. Käsimerkkiä voidaan pimeän aikana ja näkyvyyden muuten ollessa heikentynyt selventää punaista valoa näyttävällä valaisimella. 2) Poliisimiehen saattuetta vetävästä tai saattueen kulkua turvaavasta poliisiajoneuvosta antama käsimerkki tarkoittaa, että tienkäyttäjän on annettava saattueelle esteetön kulku ja tarvittaessa pysähdyttävä.
2	P2	 Viittoava merkki ajosuunnassa	Käsimerkillä annetaan asianomaisesta suunnasta tuleville tienkäyttäjille lupa jatkaa matkaa. Merkistä huolimatta ajoneuvolla on annettava esteetön kulku jalankulkijalle, joka on suojatiellä tai menossa sinne. Risteyksessä kääntyvällä ajoneuvolla on väistettävä myös risteävää tietä ylittävää jalankulkijaa, polkupyöräilijää ja mopoilijaa. Vasemmalle kääntyvällä ajoneuvolla on lisäksi väistettävä vastaan tulevaa liikennettä.
3	P3	 Ajoneuvosta sivulle ojennettu käsivarsi; kämmen, pienoisliikennemerkki tai punaista valoa näyttävä valaisin käännettynä ajoneuvoa kohti	Liikenteenvalvojan moottorikäyttöisestä ajoneuvosta antama käsimerkki merkitsee, että takana ajavalla ajoneuvolla on pysähdyttävä. Tämä merkki voidaan antaa pienoisajoneuvossa olevalla liikennemerkillä C1, C45 tai C46. Pimeän aikana ja näkyvyyden ollessa muuten heikentynyt voidaan mainittujen liikennemerkkien asemesta käyttää punaista valoa näyttävää valaisinta.
4	P4	 Punainen vilkkuva valo, jota näytetään samanaikaisesti sinistä valoa näyttävän vilkkuvan varoitusvalaisimen kanssa	Liikenteenvalvojan moottorikäyttöisestä ajoneuvosta samanaikaisesti sinistä valoa näyttävän vilkkuvan varoitusvalaisimen kanssa näyttämä punainen vilkkuva valo merkitsee, että edellä ajavalla ajoneuvolla on siirryttävä tien reunaan ja pysähdyttävä.

Liite 2
Liikennevalo-opastimet

1	 Kiinteä punainen valo	Punainen valo osoittaa, ettei ajoneuvolla ja raitiovaunulla saa sivuuttaa 74 § 2 momentissa tarkoitettua pääopastinta eikä pysäytysviivaa. Jos punaisen valon ohella näytetään keltaista valoa, osoittaa tämä valon vaihtumisen vihreäksi olevan heti odotettavissa.
2	 Kiinteä vihreä valo	Vihreä valo osoittaa, että ajoneuvolla ja raitiovaunulla saa sivuuttaa pääopastimen ja pysäytysviivan. Vihreästä valosta huolimatta on annettava esteetön kulku jalankulkijalle, joka on mennyt suojatielle tai on menossa sille jalankulkijalle tarkoitetun vihreän valon aikana. Risteyksessä kääntyvällä ajoneuvolla on väistettävä myös risteävää tietä ylittävää polkupyöräilijää, mopoilijaa ja jalankulkijaa. Vasemmalle kääntyvällä ajoneuvolla on lisäksi väistettävä vastaantulevaa liikennettä.
3	 Kiinteä keltainen valo	Keltainen valo yksinään osoittaa, että ajoneuvolla ja raitiovaunulla ei saa sivuuttaa pääopastinta eikä pysäytysviivaa. Jos ajoneuvo tai raitiovaunu kuitenkin on ehtinyt niin pitkälle, että sitä ei valon vaihtuessa vihreästä keltaiseksi voida vaaratta ja häiritä pysäyttää, sillä saa sivuuttaa pääopastimen ja pysäytysviivan.
4	 Nuolivalo	Jos vihreä valo on nuolenmuotoinen, taikka punaisessa tai keltaisessa valossa on nuoli mustin ääriivoin, on valoa noudatettava siten kuin 1-3 ja 7 kohdassa säädetään ajettaessa nuolen osoittamaan suuntaan.
5	 Vilkkuva punainen valo	Vilkkuva punainen valo osoittaa, ettei ajoneuvolla saa sivuuttaa opastinta eikä pysäytysviivaa.
6	 Vilkkuva valkoinen valo	Vilkkuva valkoinen valo osoittaa, että opastimen ja pysäytysviivan saa sivuuttaa noudattaen mitä tasoristeykseen ajamisesta 11 §:ssä säädetään.

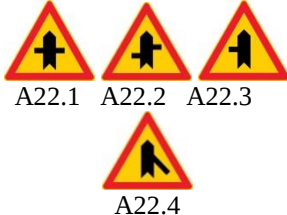
7	 Vilkkuva keltainen valo	Vilkkuva keltainen valo osoittaa, että tienkäyttäjän on noudatettava erityistä varovaisuutta. Vilkkuvaa keltaista valoa voidaan myös käyttää liikennemerkin yhteydessä tehostamassa merkin havaittavuutta.
8	 Joukkoliikenneopastin	Jos raitiovaunuliikennettä ja linja-autoliikennettä ohjataan muusta liikenteestä erillään, voidaan käyttää valkoista valoa näyttävää joukkoliikenneopastinta. Opastimen S-kirjain vastaa 1 kohdassa tarkoitettua punaista valoa, vaakasuora viiva 3 kohdassa tarkoitettua keltaista valoa ja nuoli 4 kohdassa tarkoitettua vihreää valoa.
9	 Polkupyöräopastin	Polkupyöräopastimessa punainen polkupyörän kuva vastaa 1 kohdassa tarkoitettua punaista valoa, keltainen polkupyörän kuva 3 ja 7 kohdassa tarkoitettua keltaista valoa ja vihreä polkupyörän kuva 2 kohdassa tarkoitettua vihreää valoa. Polkupyöräopastimena voidaan käyttää myös 4 ja 7 kohdassa tarkoitettua nuolivalo-opastinta, jolloin opastimen päällä on sininen kilpi, jossa on valkoinen polkupyörän tunnus
10	 Jalankulkijaopastin	Jalankulkijaopastimessa punainen valo esittää seisovaa henkilöä ja vihreä valo kävelevää henkilöä. Punainen valo osoittaa, että jalankulkija ei saa astua ajoradalle, pyörätielle eikä raitiotielle. Vihreä valo osoittaa, että jalankulkija saa astua ajoradalle, pyörätielle tai raitiotielle. Vilkkuva vihreä valo merkitsee, että aika, jolloin jalankulkija voi ylittää ajoradan, on loppumassa ja että valo on vaihtumassa punaiseksi. Jalankulkijaopastin sijoitetaan kulkusuunnassa välittömästi opastimen tarkoittaman tien osan taakse. Jos jalankulkijoiden valo-opasteisiin liittyy näkövammaisille tarkoitettuja ääniopasteita, vastaa nopea katkoääni vihreää ja hidas katkoääni punaista valoa.

11	 Ajokaistaopastin	Ohjattaessa liikennettä ajokaistan yläpuolisin opastimin merkitsevät valot seuraavaa: 1) Punainen vinoristin muotoinen valo osoittaa, että ajokaistan käyttäminen on kielletty. 2) Keltainen nuolenmuotoinen vilkkuva valo osoittaa, että valo on vaihtumassa punaiseksi tai ajokaista on edessä suljettu. Tällaisella ajokaistalla oleva ajoneuvo on siirrettävä nuolella osoitettuun suuntaan sellaiselle ajokaistalle, jolla näytetään vihreää valoa. Jos keltaisia nuolen muotoisia vilkkuvia valoja on kaksi, on ajoneuvo siirrettävä jommankumman nuolen suuntaan. 3) Vihreä alaspäin suunnatun nuolen muotoinen valo osoittaa, että ajokaistan käyttäminen on sallittu.
----	---	---

Liite 3 taulukko 1
Varoitusmerkit

1	A1 Mutka	 A1.1 A1.2	Merkillä varoitetaan tien yleiseen linjaukseen nähden poikkeuksellisesta mutkasta
2	A2 Mutkia	 A2.1 A2.2	Merkillä varoitetaan tien yleiseen linjaukseen nähden poikkeuksellisista mutkista
3	A3 Jyrkkä mäki	 A3.1 A3.2	Merkillä voidaan varoittaa tien yleiseen linjaukseen nähden poikkeuksellisen jyrkästä mäestä. Merkissä voidaan esittää mäen pituuskaltevuus prosentteina.
4	A4 Kapeneva tie	 A4	Merkillä voidaan varoittaa kapenevasta tiestä
5	A5 Kaksisuuntainen liikenne	 A5	Merkillä varoitetaan yksisuuntaisen ajoradan muuttumisesta kaksisuuntaiseksi. Merkki sijoitetaan välittömästi ennen risteystä tai tienkohtaa, jossa ajorata muuttuu kaksisuuntaiseksi.
6	A6 Avattava silta	 A6	Merkillä varoitetaan avattavasta sillasta
7	A7 Lautta, laituri tai ranta	 A7	Merkillä varoitetaan lautasta, laiturista tai rannasta.
8	A8 Liikennepuhka	 A8	Merkillä voidaan varoittaa edessä olevasta liikennepuhkasta
9	A9 Epätasainen tie	 A9	Merkillä varoitetaan tien yleiseen kuntoon nähden yllättävästä ja poikkeuksellisen epätasaisesta tienkohdasta.

10	A10 Töyssyjä	 A10	Merkillä voidaan varoittaa töyssystä, korotetusta suojatiestä tai muusta vastaavasta rakenteesta.
11	A11 Tietyö	 A11	Merkillä varoitetaan tieosuudesta, jolla saattaa olla työko- neita, työntekijöitä taikka työstä tai työn keskeneräisyydestä johtuvia vaaroja kuten irtokiviä tai kuoppia.
12	A12 Irtokiviä	 A12	Merkillä voidaan varoittaa tiellä tilapäisesti olevista irtoki- vistä. Merkkiä ei yleensä käytetä soratiellä.
13	A13 Liukas ajorata	 A13	Merkillä voidaan varoittaa tienpinnan liukkaudesta.
14	A14 Vaarallinen tien reuna	 A14	Merkillä voidaan varoittaa korkeasta päällysteen reunasta tai heikosta tien reunasta.
15	A15 Suojatien en- nakkovaroitus	 A15	Merkillä voidaan varoittaa suojatiestä.
16	A16 Jalankulkijoita	 A16	Merkillä voidaan varoittaa tienkohdasta, jossa jalankulkijat usein ylittävät tien tai siirtyvät tielle.
17	A17 Lapsia	 A17	Merkillä voidaan varoittaa tienkohdasta, jossa liikkuu usein lapsia.

18	A18 Pyöräilijöitä	 A18	Merkillä voidaan varoittaa tienkohdasta, jossa polkupyöräilijät tai mopoilijat siirtyvät ajoradalle.
19	A19 Hiihtolatu	 A19	Merkillä voidaan varoittaa risteävästä yleisesti käytetystä ladusta.
20	A20 Eläimiä	 A20.1 Hirvi A20.2 Poro A20.3 Kauriseläin	Merkillä voidaan varoittaa tienkohdasta tai tieosuudesta, jossa liikkuu eläimiä.
21	A21 Tienristeys	 A21	Merkillä voidaan varoittaa risteyksestä, jossa 24 §:n 1 momentin säännöksen mukaisesti on väistettävä oikealta lähestyvää ajoneuvoa. Taajamassa merkillä varoitetaan tällaisesta risteyksestä aina, kun nopeusrajoitus on 50 km/h tai korkeampi.
22	A22 Sivutien risteys	 A22.1 A22.2 A22.3 A22.4	Merkillä voidaan varoittaa risteyksestä, jossa risteävää tietä kulkevalla on liikennemerkein osoitettu taikka 24 §:n 3 momentin mukainen väistämisvelvollisuus. Merkin nuolikuviota voidaan muuttaa olosuhteiden mukaan.
23	A23 Liikennevalot	 A23	Merkillä voidaan varoittaa liikennevaloista.
24	A24 Liikenneympyrä	 A24	Merkillä voidaan varoittaa liikenneympyrästä.

25	A25 Raitiovaunu	 A25	Merkillä voidaan varoittaa raitiovaunusta.
26	A26 Rautatien tasoristeys ilman puomeja	 A26	Merkillä varoitetaan rautatien tasoristeyksestä, jossa ei ole puomeja
27	A27 Rautatien tasoristeys, jossa on puomit	 A27	Merkillä varoitetaan rautatien tasoristeyksestä, jossa on puomit.
28	A28 Rautatien tasoristeuksen lähestymismerkit	 A28.1 A28.2 A28.3	Merkkejä voidaan käyttää merkin A26 tai A27 lisäksi tehostamaan tasoristeuksen havaittavuutta. Merkit ovat tasaisin välein ennen tasoristeystä siten, että merkki A28.1 on kauimpana tasoristeyksestä merkin A26 tai A27 alla samassa pylväässä.
29	A29 Tasoristeys	 A29.1 A29.2	Merkkiä käytetään rautatien tasoristeyksessä, jollei junasta varoiteta käsiohjauksella. Merkkiä voidaan käyttää myös raitiotien tasoristeyksessä. Merkkiä A29.1 käytetään yksiraiteisessa tasoristeyksessä ja merkkiä A29.2 kaksi- tai useamiraiteisessa tasoristeyksessä. Merkki sijoitetaan yleensä 5-7 metrin etäisyydelle lähimmästä kiskosta.
30	A30 Putoavia kiviä	 A30	Merkillä voidaan varoittaa tienkohdasta, jossa tielle putoaneista tai putoavista kivistä saattaa aiheutua vaaraa liikenteelle.
31	A31 Matalalla lentäviä lentokoneita	 A31	Merkillä voidaan varoittaa tienkohdasta, jossa matalalla lentävät lentokoneet äänellään tai äkillisellä ilmestymisellään saattavat vaarantaa liikennettä.
32	A32 Sivutuuli	 A32	Merkillä voidaan varoittaa tienkohdasta, jossa usein esiintyvä voimakas sivutuuli saattaa vaarantaa liikennettä

33	A33 Muu vaara	 A33	Merkillä voidaan varoittaa sellaisesta vaarasta, jota varten ei ole omaa varoitusmerkkiä. Vaaran laatu osoitetaan lisäkilvellä.
----	---------------	--	---

Liite 3 taulukko 2
Etuaajo-oikeus- ja väistämismerkkit

1	B1 Etuaajo-oikeutettu tie	 B1	Merkillä osoitetaan tie, jolla kulkevaa ajoneuvoa ja raitiovaunua risteävältä tieltä tulevalla ajoneuvolla ja raitiovaunulla on väistettävä. Väistämismellvolli- suus on osoitettu liikennemerkillä, jollei se perustu 24 §:n 3 tai 4 momentin säännökseen. Merkki sijoitetaan tällaisen tien alkuun ja tarpeellisiin kohtiin sen varrelle. Lisäkilvellä H22.1 tai H22.2 varustettuna merkillä voidaan osoittaa kääntyvä etuaajo-oikeutettu suunta.
2	B2 Etuaajo-oikeuden päättyminen	 B2	Merkillä osoitetaan tienkohta, jossa merkillä B1 osoitettu etuaajo-oikeus päät- ty. Lisäkilvellä H4 varustettuna merkkiä voidaan käyttää myös ennakko- merkinä.
3	B3 Etuaajo-oikeus kohdattaessa	 B3	Merkillä osoitetaan tienkohta, jossa vastakkaisesta suunnasta tulevalle ajo- neuvoille ja raitiovaunulle on määrätty väistämismellvolliisuus merkillä B4.
4	B4 Väistämismellvolli- suus kohdattaessa	 B4	Merkillä osoitetaan, että vastakkaisesta suunnasta tulevalle ajoneuvolle ja rai- tiovaunulle on tarvittaessa annettava mahdollisuus ensiksi sivuuttaa merkillä osoitettu tienkohta.
5	B5 Väistämismellvolli- suus risteyksessä	 B5	Merkillä osoitetaan, että ajoneuvolla ja raitiovaunulla on väistettävä risteyk- sessä muita ajoneuvoja ja raitiovaunuja. Liikenneympyrässä merkkiä käyte- tään merkin D2 kanssa. Lisäkilpi H23.1 merkin yhteydessä osoittaa, että tietä risteää kaksisuuntainen pyörätie. Lisäkilpi H22.1 tai H22.2 merkin yhteydessä osoittaa kääntyvän suunnan, jonka ajoneuvoja ja raitiovaunuja ajoneuvon ja raitiovaunun on väistettävä. Lisäkilvellä H4 varustettuna merkkiä voidaan käyttää ennakkomerkkinä. Li- säkilvellä H5 varustettuna merkkiä voidaan käyttää merkin B6 ennakkomerk- kinä.
6	B6 Pakollinen pysäyt- täminen	 B6	Merkillä osoitetaan, että ajoneuvo ja raitiovaunu on pysäytettävä pysäytysvi- van kohdalle. Missä pysäytysviivaa ei ole, ajoneuvo ja raitiovaunu on pysäy- tettävä sellaiseen kohtaan, josta on hyvä näkemä risteävään suuntaan. Muuten merkistä on voimassa, mitä merkistä B5 säädetään. Tasoristeyksessä merkillä osoitetaan, että ajoneuvo on ennen tasoristeyksen ylittämistä pysäytettävä merkin kohdalle.

7	B7 Väistämisvelvollisuus pyöräilijän tieny-lityspaikassa	 B7	Merkillä osoitetaan, että ajoneuvolla ja raitiovaunulla on väistettävä ajorataa pyörätien jatkeella ylittävää polkupyöräilijää. Merkillä voidaan osoittaa vain rakenteellisesti korotettu pyörätien jatke. Merkki voidaan sijoittaa ajoradan oikealle puolelle, yläpuolelle, ajoradalla olevalle korokkeelle tai ajoradan va-semmalle puolelle.
---	--	---	---

Liite 3 taulukko 3
Kielto- ja rajoitusmerkit

1	C1 Ajoneuvolla ajo kielletty	 C1	Merkki sijoitetaan kaikille suljetulle alueelle johtaville teille. Merkki voidaan sijoittaa myös yksinomaan tien tai sen osan sulkevaan laitteeseen. Merkkiä voidaan käyttää myös liikenteen valvojan tai ohjaajan antamana pysäytysmerkinä.
2	C2 Moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ajo kielletty	 C2	Merkki voidaan sijoittaa myös yksinomaan tien tai sen osan sulkevaan laitteeseen.
3	C3 Kuorma- ja pakettiautolla ajo kielletty	 C3	Jos kielto koskee ajamista tietyn rekisteriotteesta ilmenevän kokonaismassan ylittävällä kuorma- tai pakettiautolla, merkitään tämä raja lisäkilpeen.
4	C4 Ajoneuvoyhdistelmällä ajo kielletty	 C4	Jos kielto koskee ajamista tietyn rekisteriotteesta ilmenevän kokonaismassan ylittävällä perävaunulla, merkitään tämä raja lisäkilpeen.
5	C5 Traktorilla ajo kielletty	 C5	Kielto koskee ajamista traktorilla jonka rakenteellinen nopeus on 60 kilometriä tunnissa tai sitä alempi. Kielto koskee myös ajamista moottorityökoneella ja kevyellä nelipyörällä.
6	C6 Moottoripyörällä ajo kielletty	 C6	
7	C7 Moottorikelkalla ajo kielletty	 C7	
8	C8 Vaarallisten aineiden kuljetus kielletty	 C8	Merkillä kielletään vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä annetun Liikenteen turvallisuusviraston määräyksen mukaisten vaarallisten aineiden kuljettaminen tiellä. Merkin yhteydessä käytetään aina lisäkilpeä H14, H15 tai H16.

9	C9 Linja-autolla ajo kielletty	 C9	
10	C10 Mopolla ajo kielletty	 C10	
11	C11 Polkupyörällä ajo kielletty	 C11	
12	C12 Polkupyörällä ja mopolla ajo kielletty	 C12	
13	C13 Jalankulku kielletty	 C13	
14	C14 Jalankulku ja polkupyörällä ajo kielletty	 C14	
15	C15 Jalankulku ja polkupyörällä ja mopolla ajo kielletty	 C15	
16	C16 Ratsastus kielletty	 C16	

17	C17 Kielletty ajosuunta	 C17	Merkin sivuuttaminen ajoneuvolla ja raitiovaunulla on kielletty. Merkin sivuuttaminen polkupyörällä voidaan sallia lisäkilvellä H12.10 varustettuna tekstillä ”Ei koske”. Merkki voidaan sijoittaa myös yksinomaan tien tai sen osan sulkevaan laitteeseen.
18	C18 Vasemmalle kääntyminen kielletty	 C18	Merkillä kielletään ajoneuvolla vasemmalle kääntyminen ja U-käännös risteyksessä, jollei lisäkilvellä ole osoitettu muuta vaikutusaluetta. Merkki voidaan sijoittaa myös yksinomaan ajoradalla olevalle korokkeelle, ajoradan vasemmalle puolelle tai sen yläpuolelle.
19	C19 Oikealle kääntyminen kielletty	 C19	Merkillä kielletään ajoneuvolla oikealle kääntyminen risteyksessä, jollei lisäkilvellä ole osoitettu muuta vaikutusaluetta.
20	C20 U-käännös kielletty	 C20	Merkillä kielletään ajoneuvolla tulosuuntaan kääntyminen (U-käännös) seuraavassa risteyksessä ja ennen sitä. Merkki voidaan sijoittaa myös yksinomaan ajoradalla olevalle korokkeelle, ajoradan vasemmalle puolelle tai sen yläpuolelle.
21	C21 Ajoneuvon suurin sallittu leveys	 C21	Merkissä oleva luku osoittaa ajoneuvon suurimman sallitun leveyden metreissä. Leveyttä mitattaessa otetaan myös kuorma huomioon.
22	C22 Ajoneuvon suurin sallittu korkeus	 C22	Merkissä oleva luku osoittaa ajoneuvon suurimman sallitun korkeuden metreissä. Korkeutta mitattaessa otetaan myös kuorma huomioon. Merkki voidaan sijoittaa myös yksinomaan ajoradalla olevalle korokkeelle, ajoradan vasemmalle puolelle tai sen yläpuolelle.
23	C23 Ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän suurin sallittu pituus	 C23	Merkissä oleva luku osoittaa ajoneuvon ja ajoneuvoyhdistelmän suurimman sallitun pituuden metreissä. Pituutta mitattaessa otetaan myös kuorma huomioon.
24	C24 Ajoneuvon suurin sallittu massa	 C24	Merkissä oleva luku osoittaa ajoneuvon suurimman sallitun todellisen massan tonneissa. Ajoneuvoyhdistelmässä rajoitus koskee kutakin yksittäistä ajoneuvoa. Massaa mitattaessa otetaan myös kuorma huomioon.

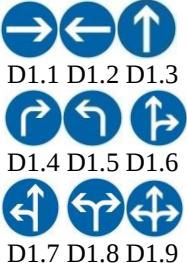
25	C25 Ajoneuvoyhdistelmän suurin sallittu massa	 C25	Merkissä oleva luku osoittaa ajoneuvoyhdistelmän tai ajoneuvon suurimman sallitun todellisen massan tonneissa, jollei ajoneuvolle osoiteta muuta merkillä C24. Massaa mitattaessa otetaan myös kuorma huomioon.												
26	C26 Ajoneuvon suurin sallittu akselille kohdistuva massa	 C26	Merkissä oleva luku osoittaa ajoneuvon suurimman sallitun akselille kohdistuvan todellisen massan tonneissa. Massaa mitattaessa otetaan myös kuorma huomioon.												
27	C27 Ajoneuvon suurin sallittu telille kohdistuva massa	 C27	Merkissä oleva luku osoittaa ajoneuvon suurimman sallitun telille kohdistuvan todellisen massan tonneissa. Massaa mitattaessa otetaan myös kuorma huomioon. Jos telissä on enemmän kuin kaksi akselia, merkissä osoitetun suurimman sallitun telille kohdistuvan massan saa ylittää alla olevan taulukon mukaisesti. Taulukkoa sovelletaan myös muihin kuin telissä oleviin akseleihin silloin, kun peräkkäisten akselien välinen etäisyys on enintään 2,50 metriä. <u>Taulukko</u> <table><tr><td>Luku merkissä</td><td>kolme akselia</td><td>enemmän kuin kolme akselia</td></tr><tr><td>14 t</td><td>18 t</td><td>20 t</td></tr><tr><td>18 t</td><td>23 t</td><td>26 t</td></tr><tr><td>21 t</td><td>27 t</td><td>30 t</td></tr></table>	Luku merkissä	kolme akselia	enemmän kuin kolme akselia	14 t	18 t	20 t	18 t	23 t	26 t	21 t	27 t	30 t
Luku merkissä	kolme akselia	enemmän kuin kolme akselia													
14 t	18 t	20 t													
18 t	23 t	26 t													
21 t	27 t	30 t													
28	C28 Ohituskielto	 C28	Merkillä kielletään muun liikkuvan moottorikäyttöisen ajoneuvon kuin kaksipyöräisen sivuvaunuttoman moottoripyörän tai mopon ohittaminen. Merkki ei koske kääntymistä varten ryhmittyneen ajoneuvon ohittamista ryhmittymisalueella, eikä liittymiskaistalla kulkevan ajoneuvon ohittamista. Merkki on voimassa merkkiin C29 asti. Merkki sijoitetaan ajoradan molemmille puolille.												
29	C29 Ohituskielto päättyy	 C29	Merkki sijoitetaan ajoradan molemmille puolille.												
30	C30 Ohituskielto kuorma-autolla	 C30	Merkillä kielletään muun liikkuvan moottorikäyttöisen ajoneuvon kuin kaksipyöräisen sivuvaunuttoman moottoripyörän tai mopon ohittaminen kuorma-autolla. Merkki ei koske kääntymistä varten ryhmittyneen ajoneuvon ohittamista ryhmittymisalueella eikä liittymiskaistalla kulkevan ajoneuvon ohittamista. Merkki on voimassa merkkiin C31 asti. Merkki sijoitetaan ajoradan molemmille puolille.												

31	C31 Ohituskielto kuorma-autolla päättyy	 C31	Merkki sijoitetaan ajoradan molemmille puolille.
32	C32 Nopeusrajoitus	 C32	Merkissä oleva luku osoittaa ajoneuvon ja raitiovaunun suurimman sallitun nopeuden kilometreinä tunnissa. Merkki on voimassa kyseisellä tiellä seuraavaan merkkiin C32-C34, E23, E24 tai E26 saakka. Merkin voimassaolo päättyy myös merkkiin E22, jollei välittömästi merkin E22 jälkeen ole liikennemerkillä osoitettu uutta nopeusrajoitusta. Merkillä ja lisäkilvellä "Yleisrajoitus" voidaan ilmoittaa siirtymisestä nopeusrajoituksen alaiselta tieltä tai alueelta yleisen nopeusrajoituksen piiriin kuuluvalle alueelle. Merkillä ja lisäkilvellä "Alue" voidaan ilmoittaa siirtymisestä nopeusrajoitusalueen sisällä olevalta merkillä osoitetun nopeusrajoituksen alaiselta tieltä takaisin nopeusrajoitusalueelle. Tiellä, jolla nopeusrajoitus on enintään 30 kilometriä tunnissa, voi olla töyssyjä, korotettuja suojateitä tai muita vastaavia rakenteita, joista ei liikennemerkillä erikseen varoiteta tai muita nopeutta alentavia rakenteita, joita ei liikenteen ohjauslaitteella tai muulla vastaavalla tavalla erikseen osoiteta. Merkki voidaan sijoittaa myös yksinomaan ajokaistan yläpuolelle, jolloin merkillä osoitetaan kyseisen ajokaistan ja ajokaistan viereisen pientareen nopeusrajoitus.
33	C33 Nopeusrajoitus päättyy	 C33	Merkillä osoitetaan, että merkillä C32 osoitettu nopeusrajoitus päättyy ja siirrytään yleisen nopeusrajoituksen piiriin. Kaksisuuntaisella tiellä, jossa on yksi ajorata ja kaksi ajokaistaa, merkki voidaan sijoittaa myös yksinomaan ajoradalla olevalle korokkeelle, ajoradan vasemmalle puolelle tai sen yläpuolelle.
34	C34 Nopeusrajoitusalue	 C34	Merkissä oleva luku osoittaa ajoneuvon ja raitiovaunun suurimman sallitun nopeuden kilometreinä tunnissa merkeillä rajoitetulla alueella. Alueen sisällä voidaan suurimmasta sallitusta nopeudesta määrätä muuta merkillä C32, E24 tai E26. Alueella, jolla nopeusrajoitus on enintään 30 kilometriä tunnissa, voi olla töyssyjä, korotettuja suojateitä tai muita vastaavia rakenteita, joista ei liikennemerkillä erikseen varoiteta tai muita nopeutta alentavia rakenteita, joita ei liikenteen ohjauslaitteella tai muulla vastaavalla tavalla erikseen osoiteta.
35	C35 Nopeusrajoitusalue päättyy	 C35	Merkki osoittaa merkillä C34 osoitetun nopeusrajoitusalueen päättymisen. Nopeusrajoitusalue päättyy myös toista nopeusrajoitusaluetta osoittavaan merkkiin C34. Kaksisuuntaisella tiellä, jossa on yksi ajorata ja kaksi ajokaistaa, voidaan sijoittaa myös yksinomaan ajoradalla olevalle korokkeelle, ajoradan vasemmalle puolelle tai sen yläpuolelle, jos merkin jälkeen suurin sallittu ajonopeus on korkeampi kuin ennen merkkiä.

36	C36 Ajokaistakohtainen kielto, rajoitus tai määräys	 C36	Merkillä osoitetaan ajokaistaa koskeva kielto, rajoitus tai määräys. Muuten on voimassa, mitä merkissä osoitetusta kielto- ja rajoitusmerkistä ja määräysmerkistä on säädetty. Lisäkilvellä H4 varustettuna merkkiä voidaan käyttää ennakkomerkkinä.
37	C37 Pysäyttäminen kielletty	 C37	Merkillä kielletään ajoneuvon pysäyttäminen muusta syystä kuin pakollisen liikenne-esteen takia tien sillä puolella, jolle merkki on pystytetty. Merkki on voimassa seuraavan maantien tai kadun risteykseen, merkkiin C37-C44 taikka merkillä E2 tai E3 osoitettuun pysäköintipaikkaan asti, jollei lyhyempää vaikutusaluetta ole osoitettu lisäkilvellä. Merkki ei koske tässä laissa sallittua pysäyttämistä jalkakäytävälle, pyörätielle, linja-auton pysäkillä ja raitiovaunun pysäkillä.
38	C38 Pysäköinti kielletty	 C38	Merkillä kielletään ajoneuvon pysäköinti tien sillä puolella, jolle merkki on pystytetty. Merkin vaikutusalue on sama kuin merkin C37. Merkin yhteydessä voidaan sallittu pysäköintiaika osoittaa lisäkilvellä. Merkki ei koske 37 §:n 4 momentissa sallittua polkupyörän ja mopon pysäköintiä jalkakäytävälle ja pyörätielle.
39	C39 Pysäköintikieltoalue	 C39	Merkkien C39 ja C40 rajoittamalla alueella on ajoneuvon pysäköinti kielletty. Alueen sisällä voidaan pysäköinnistä määrätä muuta erillisellä liikennemerkillä. Merkki ei koske 37 §:n 4 momentissa sallittua polkupyörän ja mopon pysäköintiä jalkakäytävälle.
40	C40 Pysäköintikieltoalue päättyy	 C40	Merkki osoittaa merkillä C39 osoitetun pysäköintikieltoalueen päätty-misen. Merkki voidaan sijoittaa myös yksinomaan ajoradalla olevalle korok-keelle, ajoradan vasemmalle puolelle tai sen yläpuolelle.
41	C41 Taksiasema-alue	 C41	Merkillä kielletään pysäköinti muilta ajoneuvoilta kuin takseilta tien sil-lä puolella, jolle merkki on pystytetty. Merkki on voimassa merkkiin E8 asti.
42	C42 Taksin pysäyt-tämispaikka	 C42	Merkillä kielletään pysäyttäminen muilta ajoneuvoilta kuin takseilta tien sillä puolella, jolle merkki on pystytetty. Taksin pysäyttäminen on sallittu vain matkustajien ottamista tai jättämistä varten. Merkin vaiku-tusalue on sama kuin merkin C37.

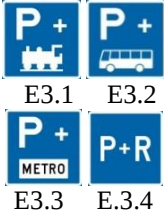
43	C43 Kuormauspaikka	 C43	Merkillä kielletään pysäyttäminen muilta ajoneuvoilta kuin kuormaavilta ja kuormaa purkavilta ajoneuvoilta tien sillä puolella, jolle merkki on pystytetty. Pysäyttäminen on sallittu myös matkustajien ottamista tai jättämistä varten. Vain tietylle ajoneuvoryhmälle sallittu pysäyttäminen osoitetaan lisäkilvellä E12. Merkin vaikutusalue on sama kuin merkin C37.
44	C44 Vuoropysäköinti	 C44.1 C44.2	Merkillä C44.1 kielletään ajoneuvon pysäköinti kuukauden parittomina päivinä ja merkillä C44.2 kuukauden parillisina päivinä tien sillä puolella, jolle merkki on asetettu. Merkin vaikutusalue on sama kuin merkin C37. Pysäköintikielto on voimassa tarkoitetusta päivästä kello kahdeksasta seuraavaan päivään kello kahdeksaan, jollei lisäkilvellä ole muuta osoitettu. Merkki ei koske 37 §:n 4 momentissa sallittua polkupyörän ja mopon pysäköintiä jalkakäytävälle ja pyörätielle.
45	C45 Pakollinen pysäyttäminen tullitarkastusta varten	 C45	Merkillä osoitetaan, että ajoneuvo on pysäytettävä tullitarkastusta varten.
46	C46 Pakollinen pysäyttäminen tarkastusta varten	 C46	Merkillä osoitetaan, että ajoneuvo on pysäytettävä merkissä osoitettua tarkastusta varten. Merkin teksti määräytyy tarkastuksen suorittajan mukaan.
47	C47 Moottorikäyttöisten ajoneuvojen vähimmäisetäisyys	 C47	Merkillä osoitetaan, että moottorikäyttöisellä ajoneuvolla on pidettävä edellä kulkevaan moottorikäyttöiseen ajoneuvoon vähintään merkissä osoitettu etäisyys.
48	C48 Nastarenkailla varustetulla moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ajo kielletty	 C48	Merkillä kielletään nastarenkailla varustetulla moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ajo. Kielto ei koske ajoa tien varrella olevalle kiinteistölle, jos sille ei ole muuta ajokelpoista yhteyttä.

Liite 3 taulukko 4
Määräysmerkit

1	D1 Pakollinen ajosuunta	 D1.1 D1.2 D1.3 D1.4 D1.5 D1.6 D1.7 D1.8 D1.9	Merkillä osoitetaan ajoneuvolle sallitut ajosuunnat risteyksessä. Merkkien nuolikuvioita voidaan muuttaa olosuhteiden mukaan. Merkit D.1.1 ja D1.2 sijoitetaan risteykseen tai sen taakse. Merkit D1.3-D1.9 sijoitetaan ajoradan oikealle puolelle. Merkit voidaan lisäksi sijoittaa ajoradan vasemmalle puolelle tai ajoradalla olevalle korokkeelle. Merkkejä D1.3-D1.9 voidaan käyttää ajokaistakohtaisina ryhmitysmerkkeinä, jolloin ne sijoitetaan asianomaisten ajokaistojen yläpuolelle. Merkeillä osoitetusta ryhmitysjärjestelystä poiketen saavat kuitenkin vasemmalle kääntyvä polkupyöräilijä ja mopoilija ajaa suoraan risteyksen yli oikeanpuoleisinta suoraan ajavalle liikenteelle tarkoitettua ajokaistaa pitkin.
2	D2 Pakollinen kiertosuunta	 D2	Merkillä osoitetaan ajoneuvolle sallittu ajosuunta ajoradalla liikenneympyrässä. Merkki sijoitetaan ajoradan oikealle puolelle. Merkki voidaan lisäksi sijoittaa ajoradan vasemmalle puolelle.
3	D3 Liikenteenjakaja	 D3.1 D3.2 D3.3	Merkillä osoitetaan, että ajoneuvolla saa sivuuttaa sen ajoradalla vain nuolen osoittamalta puolelta. Merkki sijoitetaan ajoradalla olevalle korokkeelle tai muuhun esteeseen.
4	D4 Jalkakäytävä	 D4	Merkillä osoitetaan jalkakäytävä, jota jalankulkijan on käytettävä kulkiessaan asianomaiseen suuntaan. Merkki sijoitetaan jalkakäytävän oikealle puolelle tai yläpuolelle. Poikkeuksellisesti merkki voidaan sijoittaa yksinomaan jalkakäytävän vasemmalle puolelle.
5	D5 Pyörätie	 D5	Merkillä osoitetaan pyörätie, jota polkupyöräilijän on käytettävä ajessaan asianomaiseen suuntaan. Mopolla ajo pyörätiellä on sallittu, jos se osoitetaan tekstillisellä lisäkilvellä "Sallittu mopoille". Kaksisuuntainen pyörätie osoitetaan lisäkilvellä H23.2 tai H9.1. Jos kaksisuuntainen pyörätie on vain tien vasemmalla puolella ja ajoradan oikealla puolella olevan pientareen tai ajoradan oikean reunan käyttö on kulkureitin tai muun vastaavan syyn vuoksi turvallisempaa, polkupyöräilijä saa käyttää piennarta tai ajoradan oikeaa reunaa. Pyörätiellä ajettaessa on noudatettava, mitä tässä laissa säädetään ajoradalla ajamisesta. Merkki sijoitetaan pyörätien oikealle puolelle tai yläpuolelle. Poikkeuksellisesti merkki voidaan sijoittaa yksinomaan pyörätien vasemmalle puolelle.

6	D6 Yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä	 D6	Merkillä osoitetaan yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä, jota polku-pyöräilijän ja jalankulkijan on käytettävä kulkiessaan asianomaiseen suuntaan. Muuten on pyörätiestä ja jalkakäytävästä voimassa, mitä merkeistä D4 ja D5 säädetään.
7	D7 Pyörätie ja jalkakäytävä rinnakkain	 D7.1 D7.2	Merkillä osoitetaan rinnakkainen pyörätie ja jalkakäytävä. Merkissä olevat tunnukset osoittavat pyörätien ja jalkakäytävän keskinäisen sijainnin. Muuten on pyörätiestä ja jalkakäytävästä voimassa, mitä merkeistä D4 ja D5 säädetään.
8	D8 Moottorikelkkailureitti	 D8	Merkillä osoitetaan moottorikelkkailureitti. Muulla moottorikäyttöisellä ajoneuvolla kuin moottorikelkalla ei saa ajaa moottorikelkkailureitillä. Moottorikelkkailureitillä ajettaessa on noudatettava, mitä tässä laissa säädetään ajoradalla ajamisesta. Jalankulkijan on ensisijaisesti käytettävä reitin oikeaa puolta.
9	D9 Ratsastustie	 D9	Merkillä osoitetaan ratsastustie, jota ratsastajan on käytettävä asianomaiseen suuntaan kuljettaessa. Ratsastustietä eivät muut kuin ratsastajat saa käyttää. Ratsastustiellä on noudatettava, mitä tässä laissa säädetään ajoradalla ajamisesta. Yhdistetty ratsastustie ja pyörätie tai jalkakäytävä osoitetaan allekkain sijoitetuilla merkeillä. Rinnakkainen ratsastustie ja pyörätie tai jalkakäytävä osoitetaan rinnakkain sijoitetuilla merkeillä.
10	D10 Vähimmäisnopeus	 D10	Merkissä oleva luku osoittaa ajoneuvon nopeuden kilometreinä tunnissa, jota ei saa alittaa, ellei liikennetilanne sitä edellytä. Merkki on voimassa merkkiin D11 saakka. Merkki sijoitetaan ajoradan oikealle puolelle. Merkki voidaan lisäksi sijoittaa ajoradan vasemmalle puolelle. Merkkiä voidaan käyttää myös merkissä C36.
11	D11 Vähimmäisnopeus päättyy	 D11	Merkki sijoitetaan ajoradan oikealle puolelle. Merkki voidaan lisäksi sijoittaa ajoradan vasemmalle puolelle.

Liite 3 taulukko 5
Sääntömerkit

1	E1 Suojatie	 E1	Merkillä osoitetaan paikka, jossa on noudatettava suojatietä koskevia liikennesääntöjä. Merkki voidaan sijoittaa ajoradan oikealle puolelle, yläpuolelle, ajoradalla olevalle korokkeelle tai ajoradan vasemmalle puolelle. Jollei tiemerkinnällä L3 muuta osoiteta, osoittaa merkin paikka ajosuunnassa suojatien etureunan.
2	E2 Pysäköintipaikka	 E2	Merkillä osoitetaan ajoradasta tiemerkinnöin erotettu alue, joka on varattu ajoneuvojen pysäköintiin tien sillä puolella, jolle merkki on pystytetty. Ajoradan ulkopuolella merkki on voimassa koko pysäköintialueella ellei tiemerkinnöin toisin osoiteta. Pysäköintiä koskevat rajoitukset on ilmaistava lisäkilvellä. Lisäkilvellä H12, H21 tai H24 varustettuna merkki osoittaa, etteivät muulla kuin lisäkilvessä ilmaistulla ajoneuvolla saa pysäköidä alueelle. Merkissä voidaan osoittaa pysäköintipaikan tai -alueen numero- tai kirjaintunus.
3	E3 Liityntäpysäköintipaikka	 E3.1 E3.2 E3.3 E3.4	Merkillä osoitetut pysäköintipaikat on varattu ajoneuvojen liityntäpysäköintiin, jolloin ajoneuvon kuljettaja jatkaa matkaansa joukkoliikennevälineellä. Pysäköinti muussa tarkoituksessa on kielletty. Merkkiä E3.4 voidaan käyttää, jos pysäköintipaikat on tarkoitettu useamman eri joukkoliikennevälineen käyttäjille. Muutoin liityntäpysäköintiin sovelletaan, mitä merkistä E2 säädetään.
4	E4 Ajoneuvojen sijoitus pysäköintipaikalla	 E4.1 E4.2 E4.3	Merkkiä voidaan käyttää merkkien E2 ja E3 yhteydessä tai niiden vaikutusalueella yksinään osoittamaan ajoneuvojen sijoitustapaa. Merkin kuviota voi muuttaa olosuhteiden mukaan.
5	E5 Kohtaamispaikka	 E5	Merkkiä käytetään kapealla tiellä osoittamaan levennystä, joka on tarkoitettu ajoneuvojen kohtaamista varten. Pysäköinti kohtaamispaikalla on tien molemmilla puolilla kielletty. Merkki sijoitetaan levennyksen kohdalle.
6	E6 Linja-autopysäkki	 E6	Merkillä osoitetaan paikka, joka on tarkoitettu linja-autoon nousemista tai siitä poistumista varten. Muuta ajoneuvoa kuin linja-autoa ei saa pysäköidä pysäkkikorokkeen kohdalle, tai jos pysäkkikoroketta ei ole, tiemerkinnöin osoitetulla matkalla merkin kummallekaan puolelle. Jos tiemerkintää ei ole, pysäköinti 12 metriä lähemmäksi merkkiä on kielletty. Tälle alueelle saa pysäyttää ajoneuvon, jos se voi tapahtua linja-autoliikennettä estämättä. Merkin yhteydessä voidaan esittää pysäkin nimi, linjojen tunnuksot sekä muuta linja-autoliikennettä palvelevaa tietoa.

7	E7 Raitiovaunupysäkki	 E7	Merkillä osoitetaan paikka, joka on tarkoitettu raitiovaunuun nousemista tai siitä poistumista varten. Ajoneuvoa ei saa pysäköidä pysäkkikorokkeen kohdalle, tai jos pysäkkikoroketta ei ole, tiemerkinnöin osoitetulla matkalla merkin kummallekaan puolelle. Jos tiemerkintää ei ole, pysäköinti 12 metriä lähemmäksi merkkiä on kielletty. Tälle alueelle saa pysäyttää ajoneuvon, jos se voi tapahtua raitiovaunuliikennettä estämättä. Merkin yhteydessä voidaan esittää pysäkin nimi, linjojen tunnukset sekä muuta raitiovaunuliikennettä palvelevaa tietoa.
8	E8 Taksiasema	 E8	Merkki sijoitetaan ajosuunnassa taksiaseman takarajalle.
9	E9 Linja-autokaista	 E9.1 E9.2	Merkillä osoitetaan linja-autoille varattu ajokaista. Jos ajokaista on varattu myös takseille, ilmoitetaan tämä merkin alareunassa olevalla merkinnällä "TAXI". Linja-autoille varattua ajokaistaa saavat käyttää myös raitiovaunut, hälytysajoneuvot, poliisin virkatehtävissä olevat ajoneuvot ja lisäksi mahdollisesti ilmoitetut muut ajoneuvot. Milloin linja-autokaista on ajoradan oikeassa reunassa, sitä saavat käyttää myös mopot ja polkupyörät. Ryhmittymiseen kääntymistä varten saavat linja-autokaistaa käyttää kaikki ajoneuvot. Merkin vaikutusalue ulottuu seuraavaan risteykseen, jollei merkillä E10.1 tai E10.2 ole toisin osoitettu. Merkki sijoitetaan linja-autokaistan yläpuolelle sen alkamiskohtaan ja se voidaan tarvittaessa toistaa.
10	E10 Linja-autokaista päättyy	 E10.1 E10.2	Merkki sijoitetaan linja-autokaistan yläpuolelle.
11	E11 Raitiovaunukaista	 E11.1 E11.2	Merkillä osoitetaan raitiovaunuille varattu kaista. Jos raitiovaunukaista on varattu myös takseille, ilmoitetaan tämä merkin alareunassa olevalla merkinnällä "TAXI". Tällöin raitiovaunukaistaa saavat käyttää myös hälytysajoneuvot, poliisin virkatehtävissä olevat ajoneuvot ja lisäksi mahdollisesti ilmoitetut muut ajoneuvot. Merkki sijoitetaan raitiovaunukaistan yläpuolelle sen alkamiskohtaan. Merkin vaikutusalue ulottuu seuraavaan risteykseen, jollei merkillä E12.1 tai E12.2 ole toisin osoitettu.
12	E12 Raitiovaunukaista päättyy	 E12.1 E12.2	Merkki sijoitetaan raitiovaunukaistan yläpuolelle.
13	E13 Pyöräkaista	 E13.1 E13.2	Merkillä voidaan osoittaa pyöräkaista. Merkki sijoitetaan ajoradan oikealle puolelle tai pyöräkaistan yläpuolelle.

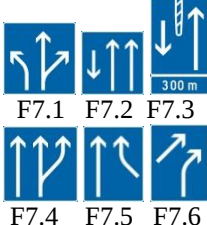
14	E14 Yksisuuntainen tie	 E14.1 E14.2	Merkillä osoitetaan tie, jolla on yksisuuntainen ajoneuvoliikenne. Tiellä voidaan sallia kaksisuuntainen polkupyöräliikenne lisäkilvellä H12.10 varustettuna tekstillä ”Ei koske”. Merkki E14.2 sijoitetaan tien suuntaisesti.
15	E15 Moottoritie	 E15	Merkkien E15 ja E16 rajoittamalla alueella on noudatettava moottoritieellä sekä sen liittymis- ja erkanemistiellä voimassa olevia liikennesääntöjä. Lisäkilvellä H4 varustettuna merkkiä voidaan käyttää ennakkomerkkinä ennen moottoritien alkamista.
16	E16 Moottoritie päättyy	 E16	Lisäkilvellä H4 varustettuna merkkiä voidaan käyttää moottoritien päättymisestä ilmoittavana ennakkomerkkinä. Moottoritien muuttumisesta moottoriliikennetieksi ilmoitetaan moottoritien päättymiskohtaan sijoitettavalla merkillä E17, jolloin ennakkomerkkinä käytetään merkkiä E17 lisäkilvellä H4 varustettuna.
17	E17 Moottoriliikennetie	 E17	Merkkien E17 ja E18 rajoittamalla alueella on noudatettava moottoriliikennetiellä sekä sen liittymis- ja erkanemistiellä voimassa olevia liikennesääntöjä. Lisäkilvellä H4 varustettuna merkkiä voidaan käyttää ennakkomerkkinä ennen moottoriliikennetien alkamista.
18	E18 Moottoriliikennetie päättyy	 E18	Lisäkilvellä H4 varustettuna merkkiä voidaan käyttää moottoriliikennetien päättymisestä ilmoittavana ennakkomerkkinä. Moottoriliikennetien muuttumisesta moottoritieksi ilmoitetaan merkillä E15, jolloin ennakkomerkkinä käytetään merkkiä E16 lisäkilvellä H4 varustettuna.
19	E19 Tunneli	 E19	Merkkien E19 ja E20 rajoittamalla tiejaksolla on noudatettava tunnelissa voimassa olevia liikennesääntöjä. Merkki sijoitetaan ajoradan oikealle puolelle. Jos tulosuunnassa on kaksi tai useampia ajokaistoja, sijoitetaan samanlainen merkki lisäksi ajoradan vasemmalle puolelle.
20	E20 Tunneli päättyy	 E20	Yksiajorataisella, kaksiajokaistaisella, kaksisuuntaisella tiellä merkki voidaan sijoittaa yksinomaan ajoradan vasemmalle puolelle.

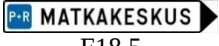
21	E21 Hätäpysäyttämiska	 E21	Merkillä osoitetulla pysäyttämiskaalla saa pysäyttää tai pysäköidä ajoneuvon vain hätä- tai vaaratilanteissa.
22	E22 Taajama	 E22	Merkkien E22 ja E23 rajoittamalla alueella on noudatettava taajamassa voimassa olevia liikennesääntöjä. Merkki sijoitetaan ajoradan oikealle puolelle. Jos tulosuunnassa on kaksi tai useampia ajokaistoja, sijoitetaan samanlainen merkki lisäksi ajoradan tai tulosuunnan vasemmalle puolelle.
23	E23 Taajama päättyy	 E23	Yksiajorataisella, kaksiajokaistaisella, kaksisuuntaisella tiellä merkki voidaan sijoittaa yksinomaan ajoradan vasemmalle puolelle.
24	E24 Pihakatu	 E24	Merkkien E24 ja E25 rajoittamalla alueella on noudatettava pihakadulla voimassa olevia liikennesääntöjä. Merkki sijoitetaan yleensä tien oikeaan reunaan.
25	E25 Pihakatu päättyy	 E25	Merkki sijoitetaan yleensä tien oikeaan tai vasempaan reunaan.
26	E26 Kävelykatu	 E26	Merkkien E26 ja E27 rajoittamalla alueella on noudatettava kävelykadulla voimassa olevia liikennesääntöjä. Merkki sijoitetaan yleensä tien oikeaan reunaan.
27	E27 Kävelykatu päättyy	 E27	Merkki sijoitetaan yleensä tien oikeaan tai vasempaan reunaan.
28	E28 Pyöräkatu	 E28	Merkkien E28 ja E29 rajoittamalla alueella on noudatettava pyöräkadulla voimassa olevia liikennesääntöjä. Merkki sijoitetaan ajoradan oikealle puolelle.

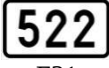
29	E29 Pyöräkatu päättyy	 E29	Merkki sijoitetaan ajoradan oikealle tai vasemmalle puolelle.
30	E30 Ajokaistojen yhdistymien	 E30	Merkillä osoitetaan kahden ajokaistan yhdistyminen, jossa ajoneuvoilla vuorotellen siirrytään jatkuvalle ajokaistalle.

Liite 3 taulukko 6
Opastusmerkit

1	F1 Suunnistustaulu	F1.1 F1.2 F1.3	Merkit F1-F3. Merkillä annetaan ennakkotieto risteyksen liikenesuunnista. Merkkiä F2 voidaan käyttää myös risteyksessä. Vihreä pohjaväri osoittaa moottoritien tai moottoriliikennetien suunnan. Musta pohjaväri osoittaa yksityisen tien suunnan. Valkoinen pohjaväri osoittaa paikalliskohteen. Keltainen pohjaväri ja musta teksti osoittaa kiertotien tai tilapäisen liikennejärjestelyn. Punaisella vinoristillä peitetty kohde osoittaa, että reitti kyseiseen kohteeseen on tilapäisesti pois käytöstä.
2	F2 Suunnistustaulu	F2.1 F2.2 F2.3	
3	F3 Ajokaistakohtainen suunnistustaulu	F3	
4	F4 Kiertotien suunnistus- taulu	F4.1 F4.2	Merkillä annetaan ennakkotieto kiertotiestä. Merkki voidaan rajoittaa koskemaan siinä osoitettua ajoneuvoryhmää.
5	F5 Kiertotieopastus	F5	

6	F6 Ajoreittiopastus	 F6	Merkillä ilmoitetaan ajoreitti siinä olevan nuolen suuntaan, silloin kun alueella on rajoitettu kääntymistä tai siellä muuten on poikkeuksellisia liikennejärjestelyjä.
7	F7 Ajokaistaopastus	 F7.1 F7.2 F7.3 F7.4 F7.5 F7.6	Merkillä osoitetaan ajokaistajärjestely merkkiä seuraavassa risteyksessä tai tienkohdassa, jonka ajokaistajärjestely poikkeaa tavanomaisesta. Merkin nuolikuviota sovelletaan tilanteen mukaan. Tilapäisissä liikennejärjestelyissä merkin pohjaväri on keltainen.
8	F8 Ajokaistan päättyminen	 F8.1 F8.2	Merkkin nuolikuviota sovelletaan tilanteen mukaan. Tilapäisissä liikennejärjestelyissä merkin pohjaväri on keltainen.
9	F9 Viitoituksen koonti-merkki	 F9	Merkillä osoitetaan viitoituskohteita, jotka ovat saavutettavissa seuraamalla merkin alaosassa esitettyä viitoituskohdetta, tiennumeroa tai liikennemerkkiä. Väreihin sovelletaan mitä merkeistä F1-F3 säädetään.
10	F10 Ajokaistan yläpuolinen viitta	 F10	Merkki sijoitetaan ajokaistan yläpuolelle.
11	F11 Ajokaistan yläpuolinen viitta	 F11	
12	F12 Ajokaistan yläpuolinen erkanemisviitta	 F12	
13	F13 Tienviitta	 F13	Merkit F13-F14. Väreihin sovelletaan mitä merkeistä F1-F3 säädetään.
14	F14 Erkanemisviitta	 F14	
15	F15 Kiertotien viitta	 F15	

16	F16 Osoiteviitta	 F16	Merkin kannassa voidaan käyttää vapaamuotoista tunnusta.
17	F17 Osoiteviitan ennakko-merkki	 F17	
18	F18 Liityntäpysäköintiviitta	 F18.1 F18.2 F18.3 F18.4 F18.5	
19	F19 Jalankulun viitta	 F19	Merkit F19-F23. Merkeissä voidaan käyttää reittitunnuksia ja muita vapaamuotoisia tunnuksia.
20	F20 Pyöräilyn viitta	 F20.1 F20.2	Jalankulkualueella voidaan käyttää myös muita reitti- ja paikanusmerkintöjä. Tilapäisissä liikennejärjestelyissä merkin pohjaväri voi olla keltainen.
21	F21 Pyöräilyn suunnistus- taulu	 F21.1 F21.2	
22	F22 Pyöräilyn etäisyystaulu	 F22	

23	F23 Pyöräilyn paikannimi	 F23	
24	F24 Umpitie	 F24.1 F24.2 F24.3	Merkin kuviota voidaan soveltaa tilanteen mukaan.
25	F25 Enimmäisnopeussuositus	 F25	Merkillä osoitetaan vaarallisessa tienkohdassa normaaleissa keli- ja liikenneolosuhteissa suositeltavaa enimmäisnopeutta.
26	F26 Etäisyystaulu	 F26	Moottoritiellä ja moottoriliikennetiellä merkin pohjaväri on vihreä.
27	F27 Paikannimi	 F27.1 F27.2	Moottoritiellä ja moottoriliikennetiellä merkin pohjaväri on vihreä. Paikalliskohteen osoittavan merkin pohjaväri on valkoinen. Merkillä F27.1. voidaan osoittaa myös kunnan tai maakunnan raja, jolloin merkissä käytetään kunnan tai maakunnan vaakunaa. Merkillä F27.2 voidaan osoittaa vesistön nimi.
28	F28 Kansainvälisen pääliikenneväylän numero	 F28	
29	F29 Valtatien numero	 F29	
30	F30 Kantatien numero	 F30	
31	F31 Seututien numero	 F31	

32	F32 Muun maantien numero	 F32	
33	F33 Kehätien numero	 F33	
34	F34 Eritasoliittymän numero	 F34	
35	F35 Opastus numeron tarkoittamalle tielle	 F35	
36	F36 Varareitti	 F36	Merkillä voidaan osoittaa numeroidun tien ennalta suunniteltu varareitti, jonne liikenne ohjataan päätien ollessa tilapäisesti suljettu.
37	F37 Moottoritien tunnus	 F37	
38	F38 Moottoriliikennetien tunnus	 F38	
39	F39 Lentoasema	 F39	
40	F40 Autolautta	 F40	
41	F41 Matkustajasatama	 F41	
42	F42 Tavarasatama	 F42	

43	F43 Tavaraterminaali	 F43	
44	F44 Teollisuusalue tai yrittäjäalue	 F44	
45	F45 Vähittäiskaupan suuryksikkö	 F45	Merkillä voidaan osoittaa maakuntakaavan mukainen merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö.
46	F46 Pysäköinti	 F46.1	Merkin yhteydessä voidaan vaihtuva pysäköintitilatiesto esittää mustalla pohjalla olevalla valkoisella tai keltaisella tekstillä tai numerolla taikka vihreällä tai punaisella tekstillä.
		 F46.2	
47	F47 Rautatieasema	 F47	
48	F48 Linja-autoasema	 F48	
49	F49 Keskusta	 F49	
50	F50 Tietylle ajoneuvolle tarkoitettu reitti	 F50	Merkin kuva vaihtelee ajoneuvoryhmän mukaisesti.
51	F51 Vaarallisten aineiden kuljetukselle tarkoitettu reitti	 F51	
52	F52 Jalankulkijalle tarkoitettu reitti	 F52	

53	F53 Vammaiselle tarkoitettu reitti	 F53	
54	F54 Reitti, jolla on portaat	 F54.1 F54.2	
55	F55 Reitti ilman portaita	 F55.1 F55.2 F55.3 F55.4	
56	F56 Hätäuloskäynti	 F56.1 F56.2	
57	F57 Poistumisreitti	 F57.1 F57.2	

Liite 3 taulukko 7
Palvelukohteiden opastusmerkit

1	G1 Palvelukohteen opastustaulu	 G1	Merkit G1-G3. Merkin pohjaväri on sininen tai ruskea, mikä määräytyy merkissä käytettävien tunnusosien mukaan.
2	G2 Palvelukohteen opastustaulu	 G2	
3	G3 Palvelukohteen erkanemisviitta	 G3	
4	G4 Palvelukohteen osoiteviitta	 G4	
5	G5 Palvelukohteen osoiteviitan ennakkomerkki	 G5	
6	G6 Radioaseman taajuus	 G6	Merkissä oleva luku osoittaa radioaseman taajuutta, jolla lähetetään säännöllisesti liikennettä koskevia tiedotuksia.
7	G7 Opastuspiste	 G7	Merkit G7-G22. Merkin tunnusosaa voidaan käyttää opastusmerkeissä. Merkki G11.1 Bensiini tai etanoli. Merkki G11.2 Paineistettu maakaasu. Merkki G11.3 Sähkö. Merkki G11.4 Vety.
8	G8 Opastustoimisto	 G8	
9	G9 Ensiapu	 G9	
10	G10 Autokorjaamo	 G10	

11	G11 Polttoaineen jakelu	 G11.1 G11.2 G11.3 G11.4	
12	G12 Hotelli tai motelli	 G12	
13	G13 Ruokailupaikka	 G13	
14	G14 Kahvila tai pikaruokapaikka	 G14	
15	G15 Käymälä	 G15	
16	G16 Retkeilymaja	 G16	
17	G17 Leirintäalue	 G17	
18	G18 Matkailuajoneuvoalue	 G18	
19	G19 Levähdysalue	 G19	

20	G20 Ulkoilualue	 G20	Merkit G23-G40. Merkin tunnusosaa voidaan käyttää opastusmerkeissä G1-G5.
21	G21 Häätäpuhelin	 G21	
22	G22 Sammutin	 G22	
23	G23 Museo tai historiallinen rakennus	 G23	
24	G24 Maailmanperintökohde	 G24	
25	G25 Luontokohde	 G25	
26	G26 Näköalapaikka	 G26	
27	G27 Eläintarha tai -puisto	 G27	
28	G28 Muu nähtävyys	 G28	
29	G29 Uintipaikka	 G29	

30	G30 Kalastuspaikka	 G30	
31	G31 Hiihtohissi	 G31	
32	G32 Maastohiihtokeskus	 G32	
33	G33 Golfkenttä	 G33	
34	G34 Huvi- ja tennismapuisto	 G34	
35	G35 Mökkimajoitus	 G35	
36	G36 Aamiaismajoitus	 G36	
37	G37 Suoramyyntipaikka	 G37	
38	G38 Käsityöpaja	 G38	
39	G39 Kotieläinpiha	 G39	

40	G40 Ratsastuspaikka	 G40	
41	G41 Matkailutie	 G41.1 G41.2	Merkissä G41.2 käytetään matkailutien yksilöllistä tunnusta.
42	G42 Tilapäinen opastusmerkki	 G42	Merkissä voidaan käyttää vapaamuotoista tunnusta.

Liite 3 taulukko 8
Lisäkilvet

1	H1 Kohde risteävässä suunnassa	 H1	Lisäkilpeen voidaan lisätä etäisyyttä osoittavia lukuja.
2	H2 Kohde nuolen suunnassa	 H2.1 H2.2 H2.3	
3	H3 Vaikutusalueen pituus	 H3	
4	H4 Etäisyys kohteeseen	 H4	
5	H5 Etäisyys pakolliseen pysäyttämiseen	 H5	
6	H6 Vapaa leveys	 H6	
7	H7 Vapaa korkeus	 H7	
8	H8 Sähköjohdon korkeus	 H8	Lisäkilvessä oleva luku ilmoittaa turvallisen korkeuden sähköjohdon kohdalla.
9	H9 Vaikutusalue molempiin suuntiin	 H9.1 H9.2	
10	H10 Vaikutusalue nuolen suuntaan	 H10	
11	H11 Vaikutusalue päättyy	 H11	

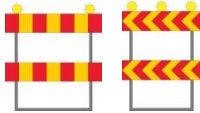
12	H12 Ajoneuvoryhmä	 H12.1 Henkilöauto H12.2 Linja-auto H12.3 Kuorma-auto H12.4 Pakettiauto H12.5 Matkailuperävaunu H12.6 Matkailuauto H12.7 Invalidin ajoneuvo H12.8 Moottoripyörä H12.9 Mopo H12.10 Polkupyörä H12.11 Moottorikelkka H12.12 Traktori	Lisäkilvellä osoitetaan, että liikennemerkillä osoitettu kielto, rajoitus, määräys tai sääntö koskee vain lisäkilvessä ilmaistua ajoneuvoa. Jos kielto, rajoitus, määräys tai sääntö ei koske lisäkilvessä ilmaistua ajoneuvoa, lisäkilvessä käytetään tekstiä ”Ei koske”. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää lisäkilpeä H26. Lisäkilpi H12.7. Invalidin ajoneuvo on ajoneuvo, joka on erityisesti varustettu vammaisen henkilön käyttöön tai kuljetukseen taikka jossa on liikuntaesteisen pysäköintitunnus. Lisäkilpeä voidaan käyttää myös merkin A15 ja A33 yhteydessä, jolloin se tarkoittaa, että tienkohdassa on erityisesti varottava vammaisia. Lisäkilpi H12.13. Vähäpäästöinen ajoneuvo on ajoneuvo, jonka yhdistettyä kulutusta vastaava hiilidioksidipäästö on lisäkilven lukemaa pienempi. Päästö on ilmoitettu ajoneuvoliikennerekisterissä.
----	-------------------	--	--

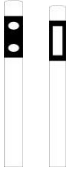
		 H12.13 Vähäpäästöinen ajoneuvo	
13	H13 Pysäköintitapa	 H13.1 H13.2	Lisäkilvellä osoitetaan ajoneuvon sijoitus reunakiveen nähden.
14	H14 Kielto ryhmän A vaarallisten aineiden kuljetukselle	 H14	Lisäkilvellä osoitetaan, että liikennemerkillä C8 osoitettu kielto koskee vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä annetun Liikenteen turvallisuusviraston määräyksen mukaisen ryhmän A vaarallisten aineiden kuljetusten läpiajoa.
15	H15 Kielto ryhmän B vaarallisten aineiden kuljetukselle	 H15	Lisäkilvellä osoitetaan, että liikennemerkillä C8 osoitettu kielto koskee vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä annetun Liikenteen turvallisuusviraston määräyksen mukaisen ryhmän B vaarallisten aineiden kuljetusten läpiajoa. Kuljetus on sallittu, jos aineen kuormaus- tai purkamispaikka sijaitsee sanotuin merkein rajoitetulla alueella. Kuormaus- tai purkamispaikalle on ajettava lyhintä reittiä, ja ajoneuvo on viipymättä kuormauksen jälkeen siirrettävä pois merkein rajoitetulta alueelta.
16	H16 Tunneliluokka	 H16	Lisäkilvellä osoitetaan, että liikennemerkillä C8 osoitettu kielto koskee Liikenteen turvallisuusviraston määräyksen mukaisten vaarallisten aineiden kuljetuksia tunnelissa. Kirjain B, C, D tai E osoittaa tunneliluokan.
17	H17 Voimassaoloaika	 H17.1 H17.2 H17.3	Lisäkilpi H17.1. Arkipäivä maanantaista perjantaihin. Lisäkilpi H17.2. Arkilauantai. Lisäkilpi H17.3. Sunnuntai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä tai kirkollinen juhlapäivä. Kellonajan punainen väri ei vaihdu lisäkilven pohjaväriin mukaan.
18	H18 Aikarajoitus	 H18	Merkin C38 yhteydessä on lisäkilvellä osoitetun minuuttimäärän (min) tai tuntimäärän (h) ylittävä pysäköinti kielletty. Merkin E2, E3 tai E4 yhteydessä lisäkilpi ilmoittaa pisin sallitun pysäköintiajan.

19	H19 Pysäköintiajan alkamisen osoittamisvelvollisuus	 H19.1 H19.2	Lisäkilvellä osoitetaan pysäköintiajan alkamisen osoittamisvelvollisuus pysäköitäessä muuta moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuin mopoa ja moottoripyörää. Lisäkilvellä osoitetaan myös kaikkia ajoneuvoja koskeva pysäköintiin liittyvä aikarajoitus. Aikarajoituksesta on voimassa, mitä lisäkilven H18 kohdalla säädetään. Aikarajoitus lasketaan kuitenkin alkavaksi pysäköinnin alkamista seuraavasta puoli- tai tasatunnista. Jos aikarajoitus on voimassa vain tietyssä aikana ja ajoneuvo on pysäköity aikana, jolloin rajoitus ei ole voimassa tai jolloin rajoituksen voimassaolon päättymiseen on alle puoli tuntia, sallittu pysäköintiaika lasketaan alkavaksi silloin kun rajoitus tulee seuraavan kerran voimaan.
20	H20 Maksullinen pysäköinti	 H20	Merkin C38 yhteydessä lisäkilpi osoittaa, että pysäköinti on kiellon estämättä sallittu, jos pysäköinnistä on suoritettu vahvistettu maksu. Merkin E2, E3 tai E4 yhteydessä lisäkilpi osoittaa, että pysäköintipaikan käytöstä on suoritettava vahvistettu maksu. Maksuvelvollisuus on voimassa lisäkilvessä ilmoitettuna voimassaoloaikana. Jollei voimassaoloaikaa ole ilmoitettu, maksuvelvollisuus on aina voimassa. Lisäkilvessä voidaan lisäksi ilmoittaa maksun suorittamistapa (esimerkiksi "Lippuautomaatti" tai "Ennakkomaksu"). Jos vahvistettu maksu on suoritettu muulla tavalla kuin kyseistä pysäköintipaikkaa tai -aluetta varten tarkoitettuun pysäköintimittariin, maksun suorittamista osoittava pysäköintilippu tai maksulaite on pysäköimisen ajaksi sijoitettava näkyvään paikkaan, autossa tuulilasin tai sivulasin sisäpuolelle niin, että lipun tai laitteen etupuoli on kokonaisuudessaan ulkoapäin nähtävissä ja luetavissa. Mitä kolmannessa kappaleessa säädetään, ei koske sähköisesti suoritettuja maksuja.

21	H21 Latauspaikka	 H21	Lisäkilvellä osoitetaan sähkökäyttöisen ajoneuvon lataukseen tarkoitettu paikka. Lisäkilpeä käytetään merkin E2 yhteydessä.
22	H22 Etuajo-oikeutetun liikenteen suunta	 H22.1 H22.2	Paksummalla viivalla osoitetaan etuajo-oikeutetun liikenteen suunta ja ohuemmalla viivalla suunnat, jotka ovat liikennemerkillä B6 tai B6 osoitettu väistämisvelvollisiksi. Etuajo-oikeutetussa suunnassa lisäkilpeä käytetään merkin B1 tai A33 yhteydessä.
23	H23 Kaksisuuntainen pyörätie	 H23.1 H23.2	Lisäkilvellä H23.1 voidaan osoittaa risteävä kaksisuuntainen pyörätie. Lisäkilpeä käytetään merkin B5 tai B6 yhteydessä. Lisäkilpeä H23.2 käytetään merkkien D5-D7 yhteydessä.
24	H24 Tekstillinen lisäkilpi	 H24	Jos liikenteen ohjauksessa tarvitaan lisäkilpeä, jota ei ole tässä asetuksessa vahvistettu, voidaan käyttää tekstillistä lisäkilpeä.
25	H25 Huoltoajo sallittu	 H25	Lisäkilvellä osoitetaan, että liikennemerkistä ilmenevän kiellon estämättä on sallittu: 1) kiinteistön, sillä olevien rakennusten, tilojen ja laitteiden huoltoon tai vartiointiin liittyvä ajo silloin, kun se on välttämätöntä; 2) jakeluliikenne sekä sellaisten tavaroiden kuljetus, joiden kantamista ei niiden painon tai muun erityisen syyn takia ole kohtuullista edellyttää; 3) sellaisen henkilön kuljetus, jonka toiminta- tai liikkumiskyky tai kyky suunnistautua on iän, vamman tai sairauden takia taikka muusta syystä rajoittunut; 4) lasten kuljetus, kun yhdellä henkilöllä on valvottavanaan useampi kuin yksi alle seitsemän vuoden ikäinen lapsi; 5) asiakkaan noutaminen ja tuominen taksilla; tai 6) ajoneuvon kuljettaminen, kun kuljettaja on liikuntavammainen.
26	H26 Häät puhelin ja sammutin	 H26	Lisäkilvellä osoitetaan hätät puhelin tai sammutin taikka molemmat hätät pysäyttämipaikan varustuksen mukaan. Lisäkilpeä käytetään merkin E20 yhteydessä.

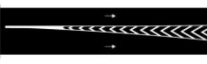
Liite 3 taulukko 9
Muut liikenteenohjaukseen tarkoitetut merkit

1	I1 Sulkupuomi		Merkit I1-I4. Sulkulaitteilla suljetaan tie tai tien osa, taikka ohjataan liikenne halutulle ajolinjalle. Tielle asetettavien sulkulaitteiden värit ovat punainen ja keltainen. Tienkäyttäjien varoittamiseksi voidaan sulkulaitteissa käyttää vilkkuvaa tai kiinteää keltaista valoa. Jos tie on suljettu ajoneuvoliikenteeltä, sulkulaitteissa voidaan käyttää kiinteää punaista valoa. Merkkeihin voidaan kiinnittää liikennemerkkejä niin kuin siitä valtioneuvoston asetuksessa erikseen säädetään. Merkkiä I3.1 käytetään ajokaistan vasemmassa reunassa ja merkkiä I3.2 ajokaistan oikeassa reunassa.
2	I2 Sulkuaita		
3	I3 Sulkupylväs		
4	I4 Sulkukartio		
5	I5 Taustamerkki		Merkit I5-I8. Ajoradan ulko- tai yläpuolella olevissa kiinteissä esteissä ja varoituslaitteissa käytettävät värit ovat musta ja keltainen. Tilapäisissä liikennejärjestelyissä käytettävät värit ovat punainen ja keltainen. Merkillä I5 voidaan osoittaa poikkeuksellisen pienisäteisiä kaarteita tai yllättäviä ajosuunnan muutoksia sekä T-risteyksen taustamerkkinä. Merkkiä I6 voidaan käyttää kaarteessa, jonka kaarresäde pienenee. Merkillä I7 voidaan osoittaa tien reuna esteen kohdalla tai kun ajorata kapenee äkillisesti. Merkkiä I7.1 käytetään tien vasemmassa reunassa ja merkkiä I7.2 tien oikeassa reunassa. Merkkiä I8 käytetään esteessä, kun sallittu alikulkukorkeus on alle 4,4 metriä Merkillä voidaan osoittaa alikulkukorkeus paikoissa, joissa korkeus vaihtelee tien poikkisuunnassa.
6	I6 Kaarteen suuntamerkki		
7	I7 Reunamerkki		
8	I8 Korkeusmerkki		
9	I9 Alikulun korkeusmitta		

10	I10 Liikennemerkkipylvään tehostamismerkki	 I10.1 I10.2	Merkillä voidaan tehostaa liikennemerkkipylvään näkyvyyttä.
11	I11 Erkanemismerkki	 I11	Merkillä osoitetaan erkanevan tien alkamiskohta.
12	I12 Reunapaalu	 I12.1 I12.2	Merkkiä I12.1 käytetään ajoradan vasemmalla puolella ja merkkiä I12.2 ajoradan oikealla puolella.
13	I13 Siirtokehotus	 I13	Merkkiä käytetään ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain (828/2008) 6§:ssä määritetyissä tilanteissa. Merkissä voidaan kertoa siirtokehotuksen syy, voimassaoloaika, yhteystiedot ja muita tarvittavia tietoja.
14	I14 Paikannusmerkki	 I14	Merkillä osoitetaan paikannuspiste moottorikelkkailureitillä.
15	I15 Automaattinen liikennevalvonta	 I15	Merkillä osoitetaan tiejakso, jossa on automaattista liikennevalvontaa.
16	I16 Tekninen valvonta	 I16	Merkillä osoitetaan paikka, jossa viranomainen suorittaa teknistä valvontaa.
17	I17 Poronhoitoalue	 I17.1	Merkki sijoitetaan poronhoitoalueen rajalle tärkeimmille teille. Merkki voidaan toistaa poronhoitoalueella.

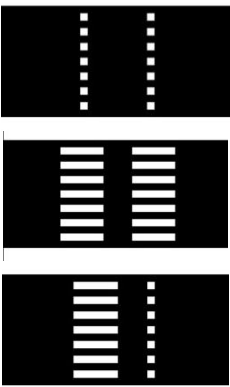
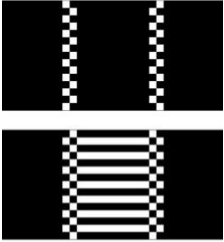
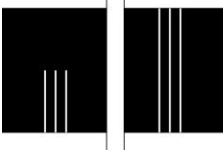
		 I17.2	
18	I18 Yleinen nopeusrajoitus	 I18	Merkillä ilmoitetaan rajanylityspaikoilla ja autolaut- tasatamissa Suomen yleisistä nopeusrajoituksista.
19	I19 Valtion raja	 I19	

Liite 4 taulukko 1
Pituussuuntaiset tiemerkinnot

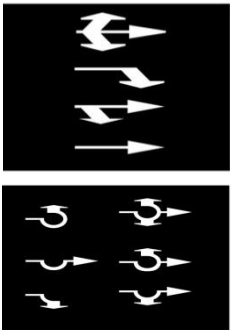
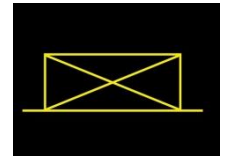
1	K1 Keskiviiva		Keskiviiva on valkoinen katkoviiva, joka erottaa ajoradalla vastakkaiset ajosuunnat toisistaan. Jatkuva ajaminen keskiviivan päällä on kielletty. Keskiviivaa voidaan käyttää myös pyörätiellä. Keskiviivan viivan ja välin suhde on 1:3. Keskiviiva voidaan korvata kahdella rinnakkaisella keskiviivalla.
2	K2 Ajokaistaviiva	 	Ajokaistaviiva on valkoinen katkoviiva, joka erottaa ajokaistat toisistaan. Jatkuva ajaminen ajokaistaviivan päällä on kielletty. Ajokaistaviivan viivan ja välin suhde on 1:3. Ryhmittymisalueella viivan ja välin suhde voi olla 1:1. Toisistaan erkanevien liikennesuuntien välillä ajokaistaviiva on normaalia leveämpi. Pyöräkaista, linja-autokaista tai raitiovaunukaista erotetaan muusta ajoradasta normaalia leveämmällä ajokaistaviivalla, jonka viivan ja välin suhde on 1:1.
3	K3 Sulkuviiva	 	Sulkuviiva on yhtenäinen ajokaistojen välissä oleva valkoinen viiva. Ajoneuvolla ei saa ylittää ajosuunnalleen tarkoitettua sulkuviivaa eikä ajaa sen päällä. Ajoneuvolla ei myöskään saa ajaa ajoneuvolle tarkoitettua vastakkaiset ajosuunnat erottavan sulkuviivan vasemmalla puolella. Sulkuviiva on tarkoitettu ajoneuvon ajosuunnalle silloin, kun sulkuviivan vieressä sen oikealla puolella ei ole katkoviivaa. Jos sulkuviiva on tarkoitettu molemmille ajosuunnille, käytetään kaksoissulkuviivaa. Pyöräkaista, linja-autokaista tai raitiovaunukaista erotetaan muusta ajoradasta normaalia leveämmällä sulkuviivalla.
4	K4 Varoitusviiva	 	Varoitusviiva on valkoinen katkoviiva, joka ilmoittaa alkavasta vastakkaiset ajosuunnat erottavasta sulkuviivasta. Varoitusviivan viivan ja välin suhde on 3:1. Varoitusviiva on tarkoitettu ajoneuvon ajosuunnalle silloin, kun varoitusviivan vieressä sen oikealla puolella ei ole ajokaistaviivaa tai sulkuviivaa. Vaihtuvasuuntainen ajokaista osoitetaan ajokaistan molemmin puolin olevalla kaksoisvaroitusviivalla.
5	K5 Sulkualue	 	Sulkualue osoitetaan sulkuviivalla rajatulla valkoisella viivoituksella. Sulkualue voi rajautua myös reunaviivaan tai reunakiveen. Viivoitus voidaan korvata kokonaan tai osittain yhtenäisellä valkoisella merkinnällä. Ajoneuvon kuljettaminen sekä pysäyttäminen ja pysäköinti sulkualueella on kielletty.

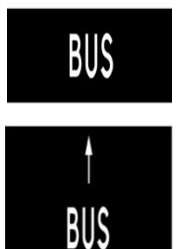
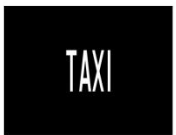
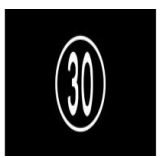
6	K6 Reunaviiva		Reunaviiva on yhtenäinen valkoinen viiva, joka osoittaa ajoradan reunan. Reunaviivaa voidaan käyttää myös pyörätiellä. Reunaviivan jatke voidaan merkitä valkoisella katkoviivalla risteykseen, jossa sivusuunnan ajoneuvoille on liikennemerkillä osoitettu väistämisvelvollisuus tai jos risteys on liikennevalo-ohjattu. Katkoviiva voidaan merkitä myös ajoradasta erotettujen pysäkkien tai vastaavien alueiden kohdalla. Viivan ja välin suhde on 1:1.
---	---------------	---	--

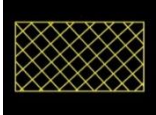
Liite 4 taulukko 2
Poikkisuuntaiset tiemerkinnot

1	L1 Pysäytysviiva		Pysäytysviiva on yhtenäinen valkoinen tien poikkisuuntainen viiva. Sillä voidaan osoittaa paikka, jota ennen ajoneuvo on liikennemerkinnän tai liikennevalon mukaisesti pysäytettävä.
2	L2 Väistämisviiva		Väistämisviiva on pienistä valkoisista kolmioista muodostuva tien poikkisuuntainen viiva. Väistämisviivalla voidaan tehostaa liikennemerkinnällä B4, B5 tai B7 osoitettua väistämisvelvollisuutta.
3	L3 Suojatie		Suojatie osoitetaan valkoisella tien suuntaisella juovituksella.
4	L4 Pyörätien jatke		Pyörätien jatke osoitetaan kahdella valkoisella katkoviivalla. Merkintää käytetään osoittamaan pyörätieltä tulevalle polkupyöräilijälle ja mopoilijalle ajoradan ylityspaikka. Merkintää voidaan käyttää myös muissa polkupyöräilijälle ja mopoilijalle tarkoitetuissa ajoradan ylityspaikoissa. Pyörätien jatke merkitään vain jos väistämisvelvollisuus ajorataa ylittäviä kohtaan on osoitettu liikennemerkinnällä B5, B6 tai B7. Pyörätien jatke merkitään myös liikennevalo-ohjatussa ajoradan ylityskohdassa. Jos pyörätien jatke merkitään suojatiemerkin rinnalle tai keskelle, suojatien puoleista katkoviivaa ei tarvitse merkitä.
5	L5 Töyssy		Töyssy merkitään valkoisella ruutumerkinillä. Merkintää käytetään myös korotetun suojatien tai muun vastaavan rakenteen yhteydessä.
6	L6 Heräteraidat		Poikittain ajosuunnassa oleva valkoisten viivojen ryhmä, heräteraidat, ilmoittaa tienkohdasta, jossa tulee noudattaa erityistä tarkkaavaisuutta ja kiinnittää huomiota ajonopeuteen. Poikkiviivojen vaikutuksen tehostamiseksi käytetään ääntä tai värinää aiheuttavia rakennearkaisuja. Heräteraitoja voidaan käyttää myös tehostamaan 25§ 4 momentin väistämisvelvollisuutta

Liite 4 taulukko 3
Muut tiemerkinnot

1	M1 Ajokais- tanuoli		Valkoisella ajokaistanuolella voidaan ryhmittymistä varten osoittaa, mihin suuntaan tai suuntiin asianomaista ajokaistaa käyttävä saa risteyksestä poistua. Ajokaistanuolella osoitetusta ryhmitysjärjestelystä poiketen saa polkupyöräilijä ja mo-poilija, joka aikoo kääntyä vasemmalle, ajaa risteyksen yli oi-keanpuoleista suoraan ajavalle liikenteelle tarkoitettua ajo-kaistaa pitkin. Ajokaistanuolella voidaan osoittaa myös kulkusuunta ajokais-talla ja pyörätiellä.
2	M2 Ajokaistan vaihtamisnuoli		Valkoisella ajokaistan vaihtamisnuolella voidaan ilmoittaa ajokaistan päättymisestä. Vastakkaisille ajosuunnille tarkoi-tettujen ajokaistojen väliin sijoitettuna ajokaistan vaihtamis-nuolella voidaan tehostaa varoitusviivan K3 vaikutusta.
3	M3 Pysäköinti- alue		Liikennemerkillä osoitettu pysäköintialue erotetaan ajoradasta yhtenäisellä valkoisella viivalla. Samanlaisella viivalla voi-daan osoittaa ajoneuvojen sijoitus alueen sisällä. Pihakadulla pysäköintialue voidaan osoittaa ilman liikennemerkkiä.
4	M4 Keltainen reunamerkintä		Keltaisella yhtenäisellä reunamerkinnällä voidaan osoittaa linja-auton tai raitiovaunun pysäkkiin liittyvä pysäyttämisa-rajitus. Merkinnällä voidaan epäselvissä tapauksissa selvittää liikennemerkillä osoitettua tai 37 § ja 38 § mukaista pysäyt-tämis- tai pysäköintikieltoa. Keltainen reunamerkintä merki-tään reunatukeen tai ajoradan reunaviivan päälle.
5	M5 Pysäyttämisa- rajitus		Keltaisella pysäyttämisa-rajitusmerkinnällä voidaan tehostaa liikennemerkillä osoitettua pysäyttämiskielloa, joka ei koske kaikkia ajoneuvoryhmiä.
6	M6 Ohjausviiva		Ohjausviiva on valkoinen katkoviiva, jota voidaan käyttää oh-jaamaan liikenne sille tarkoitetulle ajokaistalle.
7	M7 Jalankulkija		Valkoista jalankulkijamerkintää voidaan käyttää jalkakäytä-vällä tai muilla jalankulkuun käytetyillä alueilla.

8	M8 Pyöräilijä		Valkoista pyöräilijämerkintää käytetään pyöräkaistalla, pyörätiellä, pyörätien jatkeella ja pyöräilijän odotustilassa. Merkintää käytetään myös yksisuuntaisella tiellä jolla polkupyöräliikenne on sallittu molempiin suuntiin.
9	M9 Väistämisvelvollisuutta osoittava ennakkomerkintä		Valkoisella kolmiomerkinnällä voidaan tehostaa liikennemerkillä B4 osoitettua väistämisvelvollisuutta.
10	M10 ”STOP”-ennakkomerkintä		Valkoisella ”STOP”-merkinnällä voidaan tehostaa liikennemerkillä B5 osoitettua pakollista pysäyttämistä.
11	M11 ”P”-merkintä		Valkoista ”P”-merkintää voidaan käyttää liikennemerkillä osoitetulla pysäköintipaikalla. Pihakadulla pysäköintialue voidaan osoittaa ilman liikennemerkkiä.
12	M12 Invalidin ajoneuvo		Valkoista invalidin ajoneuvo-merkintää voidaan käyttää liikennemerkillä osoitetulla invalidin ajoneuvolle tarkoitetulla pysäköintipaikalla.
13	M13 ”BUS”-merkintä		Valkoista ”BUS”-merkintää voidaan käyttää liikennemerkillä osoitetulla linja-autokaistalla, linja-autolle tarkoitettu pysäköintipaikalla tai pysäkillä. Yhdistettynä ajokaistanuolen kanssa merkinnällä tehostetaan liikennemerkillä osoitettua linja-autolle ja mahdollisesti muulle ajoneuvolle sallittua muusta liikenteestä poikkeavaa ajosuuntaa.
14	M14 ”TAXI”-merkintä		Valkoisella ”TAXI”-merkinnällä voidaan osoittaa liikennemerkillä osoitettu taksiasema tai taksiruutu.
15	M15 Lataus		Valkoisella latausmerkinnällä voidaan osoittaa liikennemerkillä osoitettu ladattavalle sähkökäyttöiselle ajoneuvolle tarkoitettu latauspaikka.
16	M16 Nopeusrajoitus		Valkoisella nopeusrajoitusmerkinnällä voidaan tehostaa liikennemerkillä osoitettua nopeusrajoitusta.

17	M17 Tiennumero		Valkoisella tien numero -merkinnällä voidaan osoittaa tien numero.
18	M18 Risteysruudutus		Keltaisella risteysruudutuksella voidaan osoittaa, että ajoneuvoa ei saa pysäyttää merkinnän kohdalle.
19	M19 Liikenne- merkki		Liikennemerkkimerkinnällä voidaan ostaa liikennemerkin vaikutusta.